

SLOHOVÉ POSTUPY A ÚTVARY

slohový postup spôsob, akým je text vytvorený, aké prostriedky používa, na čo zameriava svoju pozornosť (napr. na príbeh, vlastnosti, informáciu, súvislosti medzi javmi a pod.)

1. rozprávací slohový postup
2. opisný slohový postup
3. informačný slohový postup
4. výkladový slohový postup

slohový útvar je výsledný text, ktorý vznikne použitím nejakého slohového postupu napr. ak použijeme opisný slohový postup, môžeme vytvoriť slohový útvar - statický opis

ROZPRÁVACÍ SLOHOVÝ POSTUP

- má vyrozprávať jedinečnú **udalosť, príbeh** v nejakej časovej postupnosti
- hojne využíva slovesá

útvary rozprávacieho s.p.

bájka, povesť, rozprávka, poviedka, novela, román...

(treba sa naučiť z literatúry)

OPISNÝ SLOHOVÝ POSTUP

- má zachytiť **vlastnosti** predmetu, osoby
- hojne využíva prídavné mená

útvary opisného s.p.

opis

a) statický - opisuje objekt bez pohybu

b) dynamický - opisuje objekt v pohybe alebo popisuje nejakú činnosť (**opis pracovného postupu**)

a. jednoduchý - opisuje vlastnosti objektu bez výraznejšieho štýlového zafarbenia

b. umelecký – náladový - využíva umelecké jazykové prostriedky - poetizmy, trópy, figúry atď

c. odborný - pracuje s objektom metodickým, vedeckým spôsobom a používa odborný jazyk

charakteristika - opisuje vlastnosti **osoby**

a. priama charakteristika - vlastnosti človeka priamo pomenuje

b. nepriama charakteristika - zobrazuje vlastnosti cez ich prejavy, správanie človeka

a) vonkajšia charakteristika – zachytáva výzor, vzhľad človeka

b) vnútorná charakteristika - všíma si charakter, povahu osoby

karikatúra

- je to vlastne zvláštny druh charakteristiky, všíma si najmä záporné vlastnosti a slabosti, ktoré zveľičuje až do humornej podoby
- má poukázať na isté črty, prípadne ich zosmiešniť

INFORMAČNÝ SLOHOVÝ POSTUP

- uvádza fakty, údaje, informácie
- odpovedá na otázky čo, kde, kedy, ako
- často využíva číslovky, vlastné mená

útvary informačného s.p.

správa - stručne, vecne, aktuálne, objektívne informuje o udalosti, ktorá sa stala a jej okolnostiach

oznámenie - stručne, výstižne informuje o budúcej udalosti

úradný list - žiadosť, objednávka - stručne, presne vyjadruje, čo je jeho úlohou (žiada, objednáva atď.)

interview, pozvánka, inzerát, dotazník, telegram, zápisnica, program...

VÝKLADOVÝ SLOHOVÝ POSTUP - sleduje vzťahy, súvislosti, vysvetľuje príčiny a následky

útvary výkladového s.p.

výklad - vysvetľuje, objasňuje, poučuje o nejakom probléme, sprístupňuje poznatky, má byť vecný a objektívny

úvaha - zamýšľa sa, uvažuje, hľadá príčiny problémov a ich riešenia, argumentuje, je subjektívna, môže používať umelecké prostriedky

referát - stručne, pomocou základných faktov, uvádza poslucháča do danej problematiky

recenzia - hodnotí nejaké dielo, jeho kvalitu, prednosti aj nedostatky (kniha, hudba, počítačová hra, film atď.)

komentár - očami autora hodnotí väčšinou udalosti zo života spoločnosti, hľadá jej príčiny, skúša predpovedať následky

prednáška, úvodník, diskusný príspevok...